

**“Rīgas pilsētas virszemes ūdeņu ietekmju novērtēšana,
novēršana un ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana”**

jeb “RĪGA PRET PLŪDIEM”

Projekta saīsinājums: HydroClimateStrategyRiga

Problēma

- Daļa Rīgas teritorijas palu un plūdu ietekmē pastāvīgi applūst, radot zaudējumus
- Globālā sasilšana palielina plūdu iespējamību

Būtiskākais par projektu

Projekta īstenošanas vieta: Rīga

Īstenotājs: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

Īstenošanas periods: 01/02/2010 -
30/11/2012

Kopējais budžets: 662 240 EUR (vienādās daļās finansē LIFE+ un Rīgas pašvaldība)

Galvenais projekta mērķis: savlaicīgi noteikt tos hidroloģiskos faktoros, kas nākotnē saistībā ar klimata pārmaiņām varētu negatīvi ietekmēt Rīgas iedzīvotājus, ekonomiku, kā arī dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu un izstrādāt risinājumus, kā šo ietekmi novērst vai mazināt.

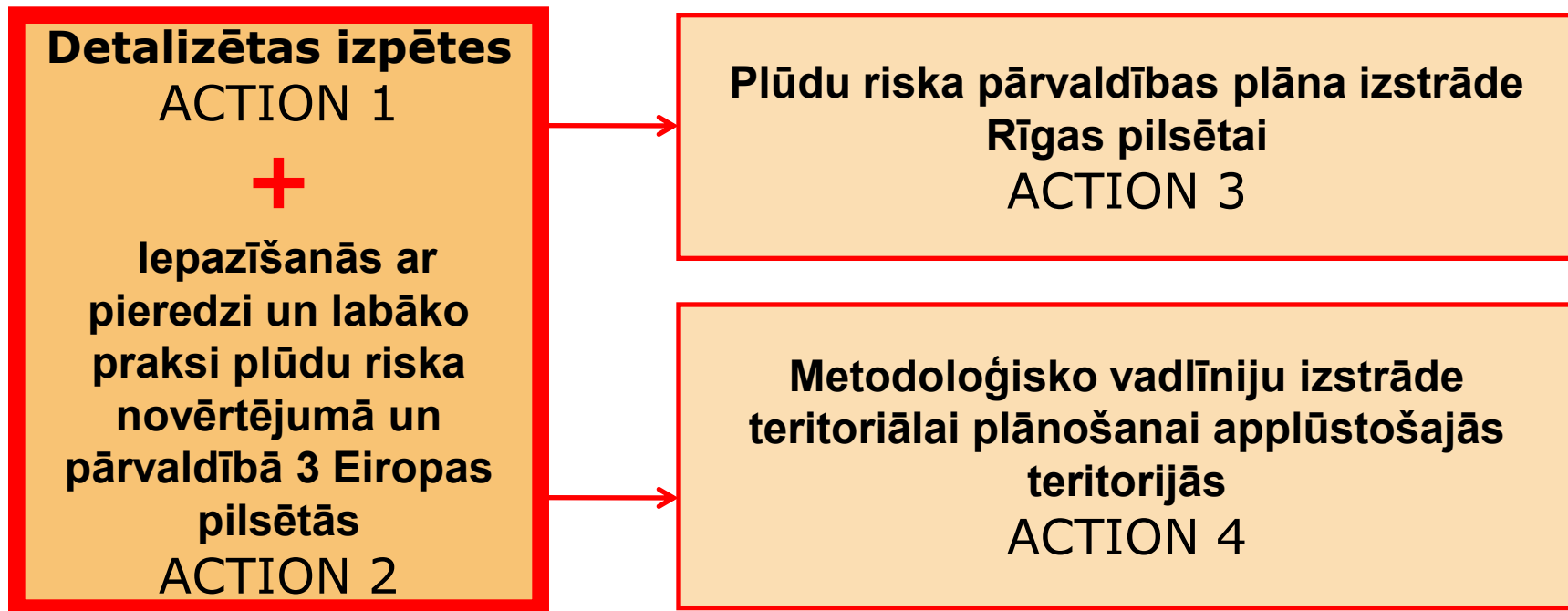

Būtiskākās projekta aktivitātes:

- **Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi:**
  - izstrādāts Rīgas pilsētas reljefa modelis;
  - darbs pie pētījuma “Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu izpēte un prognozēšana Rīgas pilsētas teritorijā un rekomendāciju izstrāde Rīgas pilsētas teritorijas aizsardzībai”.
- **Iepazīšanās ar pieredzi un labāko praksi plūdu riska novērtējumā un pārvaldībā 3 Eiropas pilsētās – Antverpenē, Hāgā un Hamburgā.**
- **Plūdu riska pārvaldības plāna izstrāde Rīgas pilsētai.**
- **Metodoloģisko vadlīniju izstrāde teritoriālai plānošanai applūstošajās teritorijās.**

Projekta ieviešana

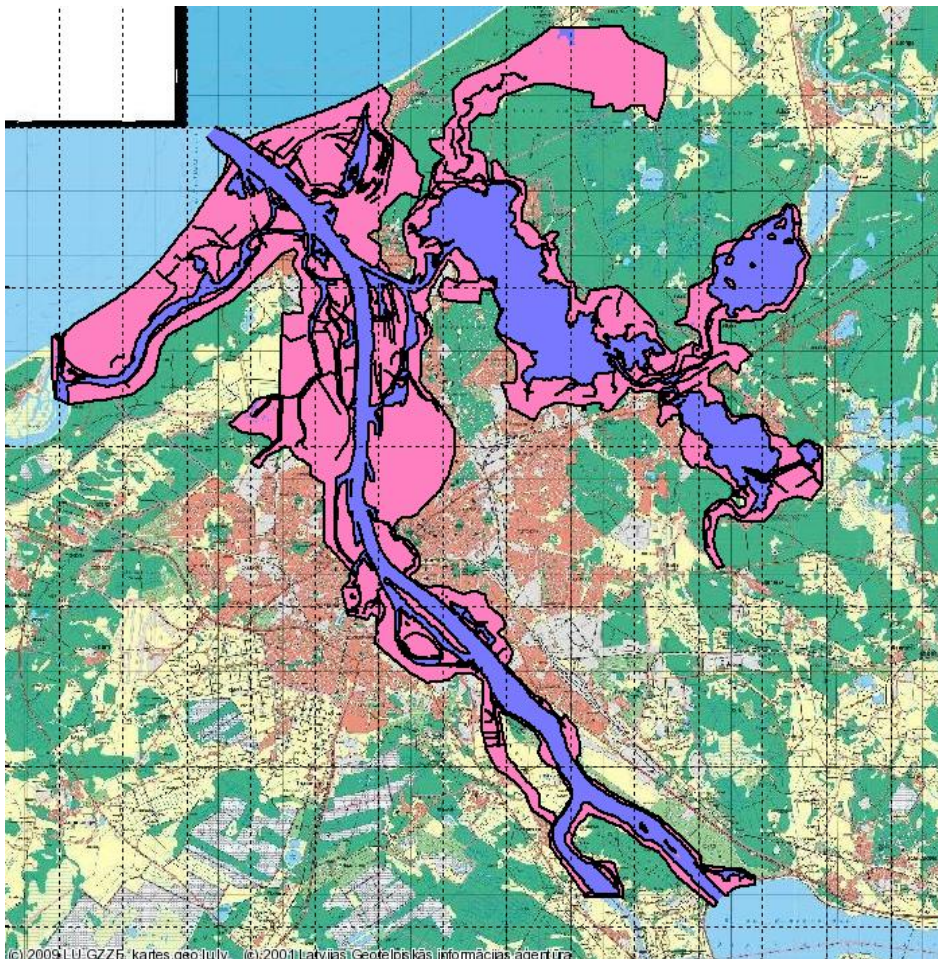

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

- applūduma riski, kas saistīti ar pavasara palieņiem un vētru radītiem jūras ūdeņu uzplūdiem (vējuzplūdi)
- scenāriji pavasara palu un vējuzplūdu situācijām ar 0,5%, 1%, 5%, 10%, 20% un 50% (t.i., reizi 200, 100, 20, 10, 5 un 2 gados)
- atkārtotās varbūtībām **mūsdienu situācijai** un klimata pārmaiņu projekcijām diviem laika periodiem – **tuvajai nākotnei** (no 2021. līdz 2050.gadam) un **tālajai nākotnei** (no 2071. līdz 2100.gadam).

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

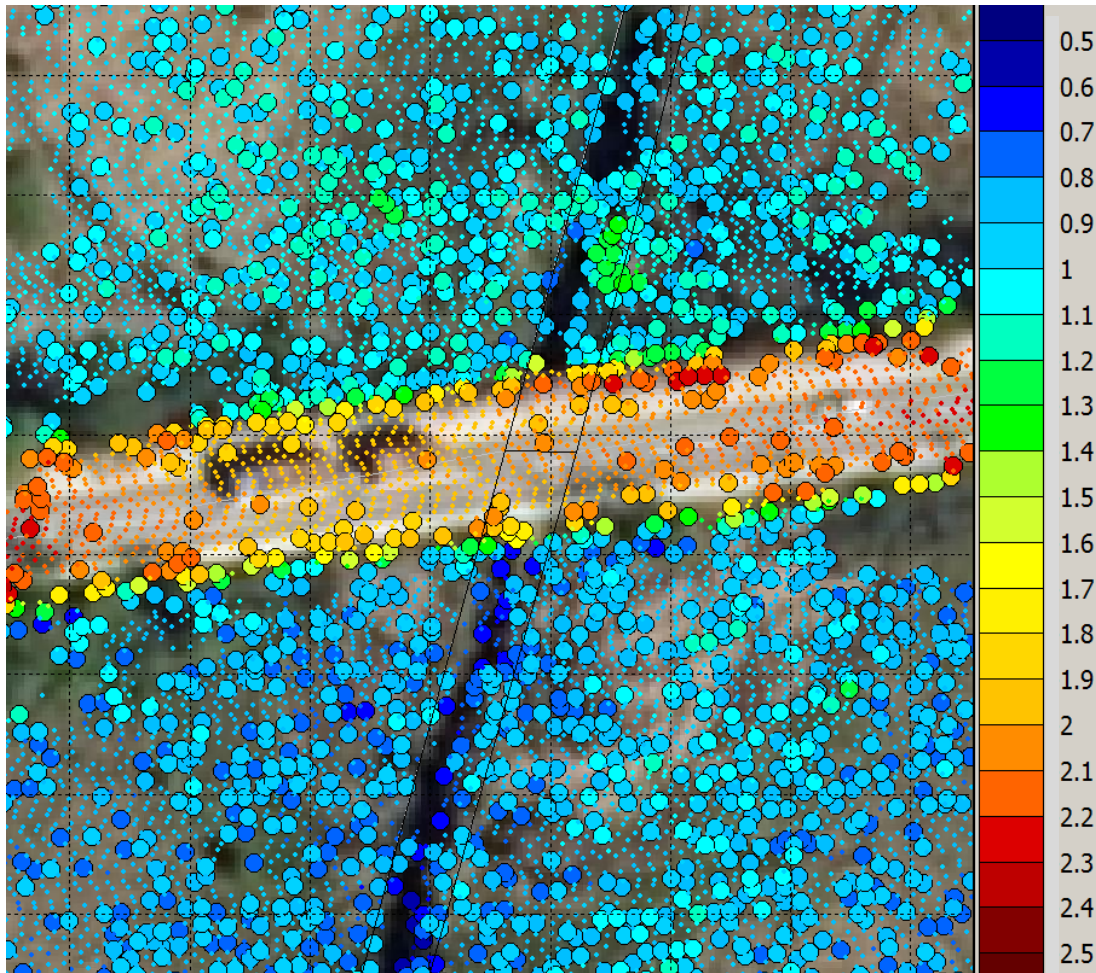
Modeļapgabals

- Ūdeņi
- Sauszeme

Modeļapgabals ietver teritorijas, kurās līmenis zemāks par ~3 m

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

leejas dati

Daudz precīzāk kā PAIC (2008):

- uz ielām / ceļiem
- laukos
- māju tuvumā
- grāvji

Problēmas:

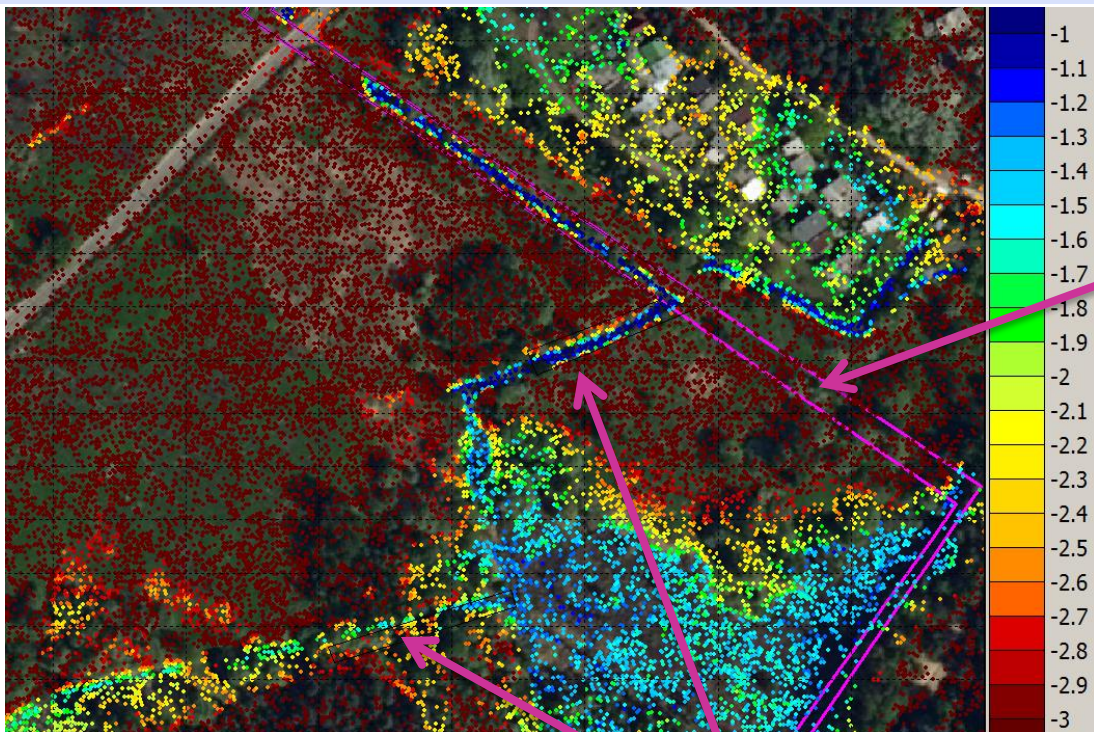
- tilti
- caurtekas
- šauri dambji
- betona žogi

METRUM (2010) aerolāzerskanēšanas dati

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

leejas dati

Grāvis 2008. g. modelī

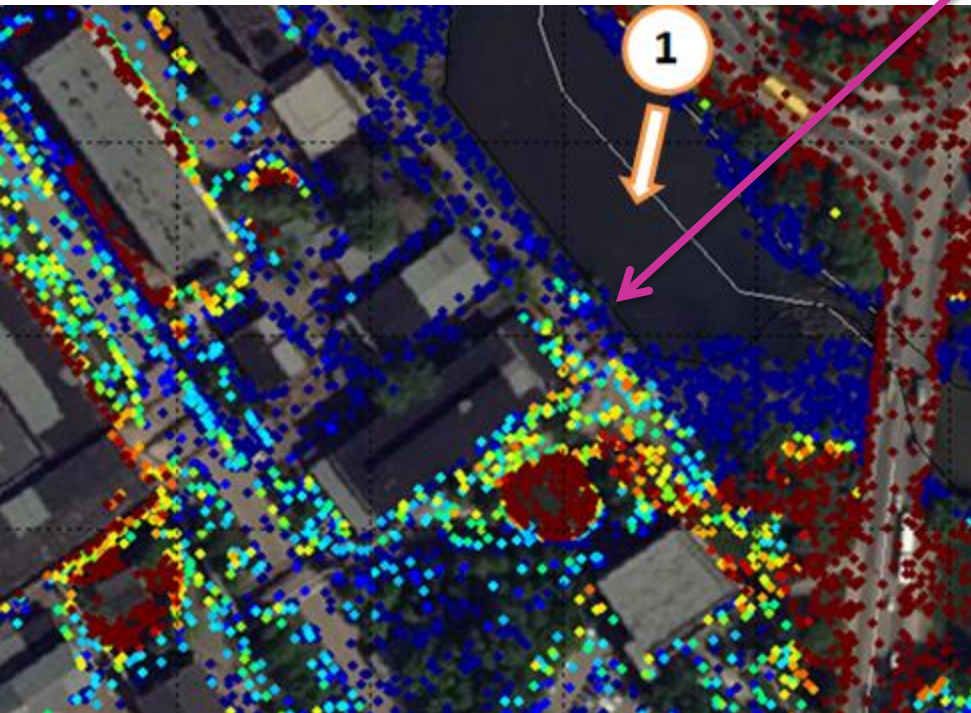
Jaunie reljefa dati ļauj koriģēt grāvjus

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

leejas dati

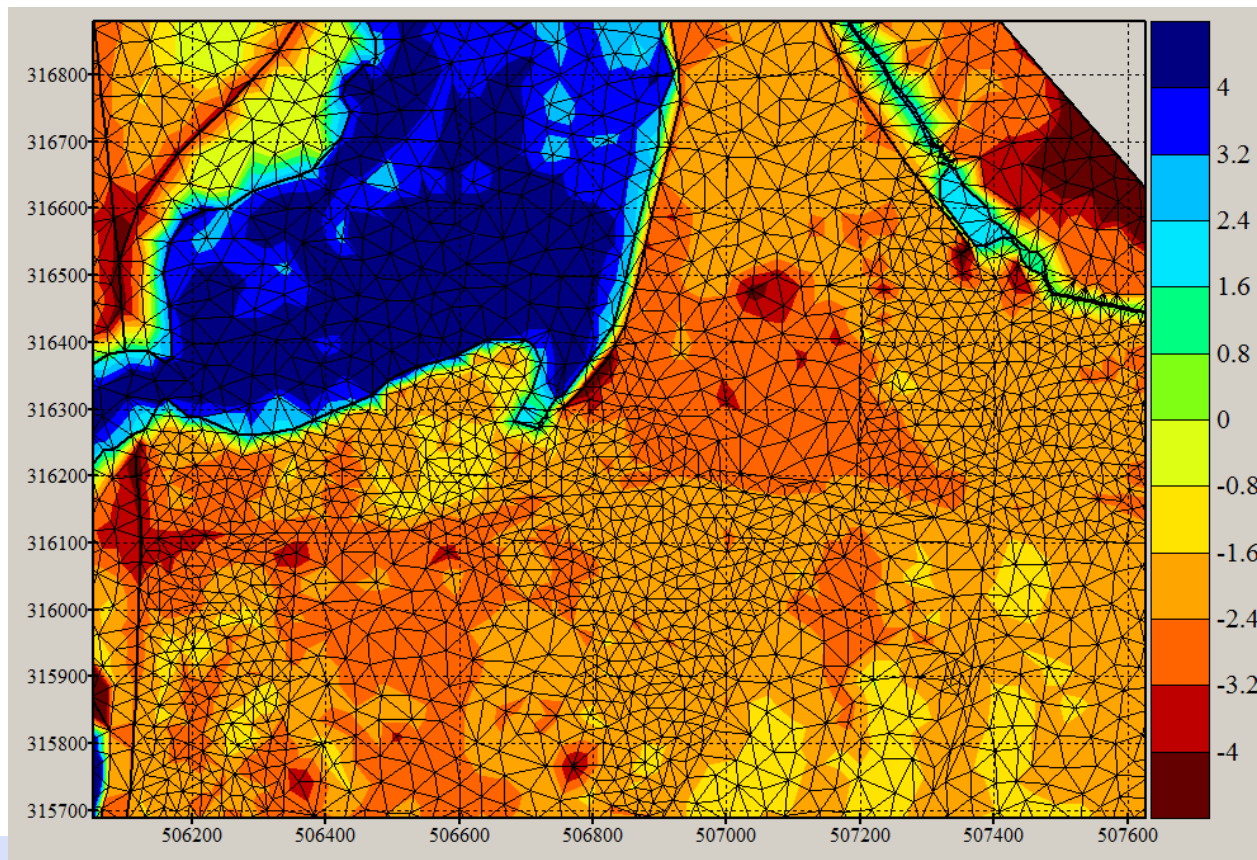
Betona žogs nav skanēšanas datos

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

Aprēķina režģis

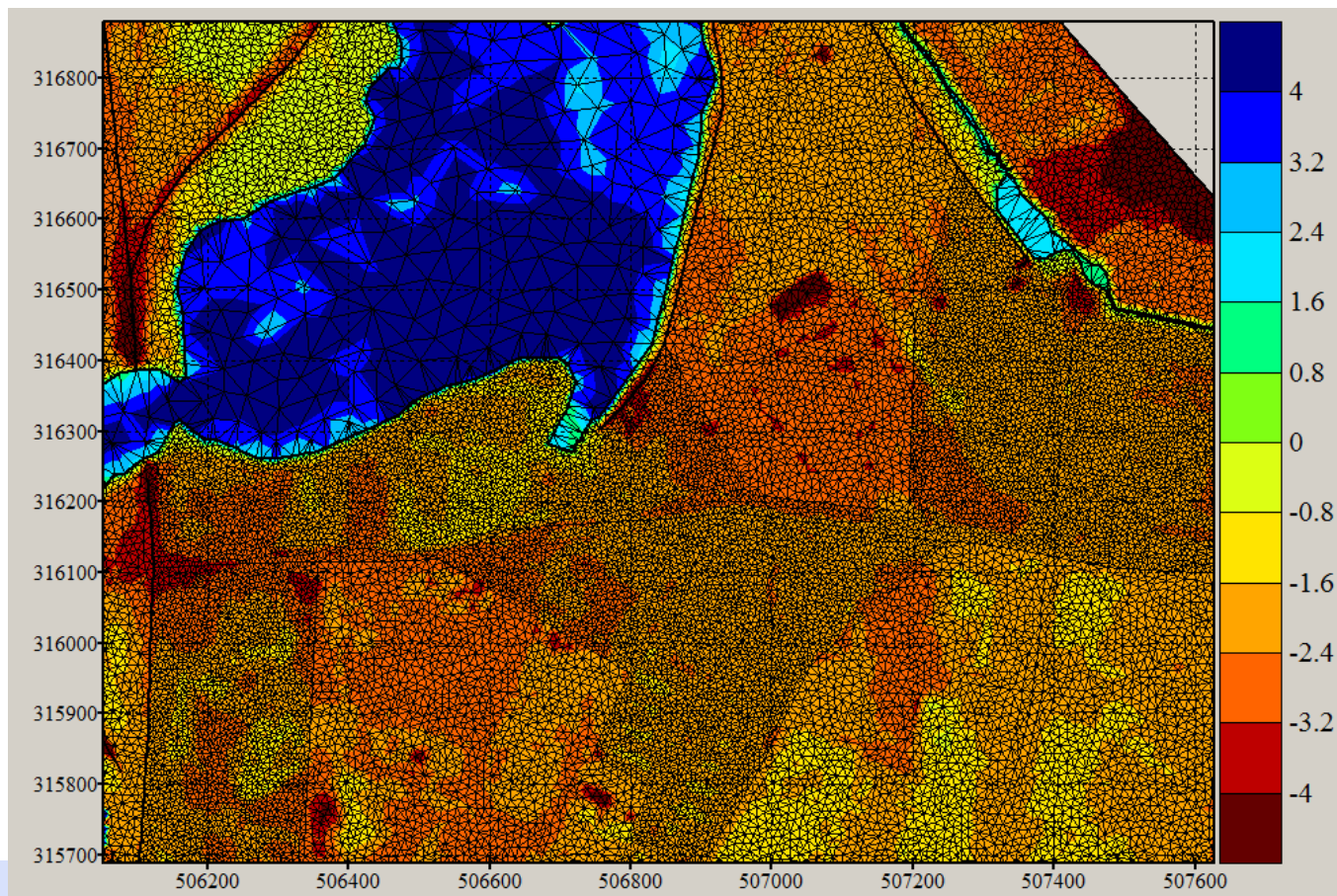

Apgabalā izveido galīgo elementu režģi (punktu skaits ap 250000, detalizācija tipiski – pārdesmit metri, papildus smalcināts kritiskajos apgabalos).

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

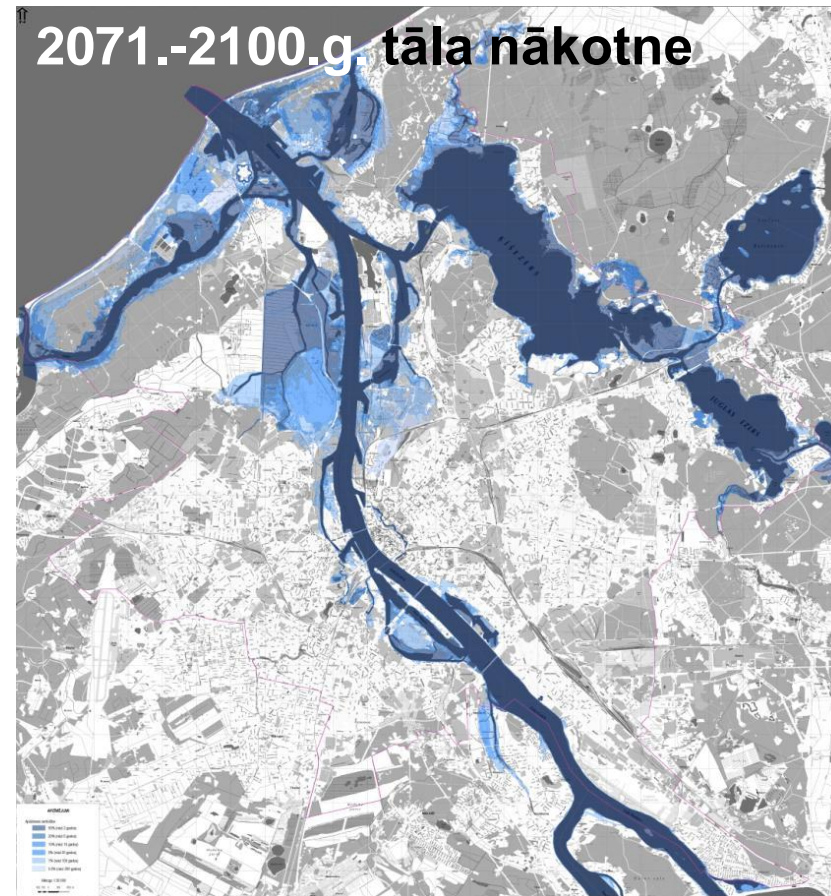
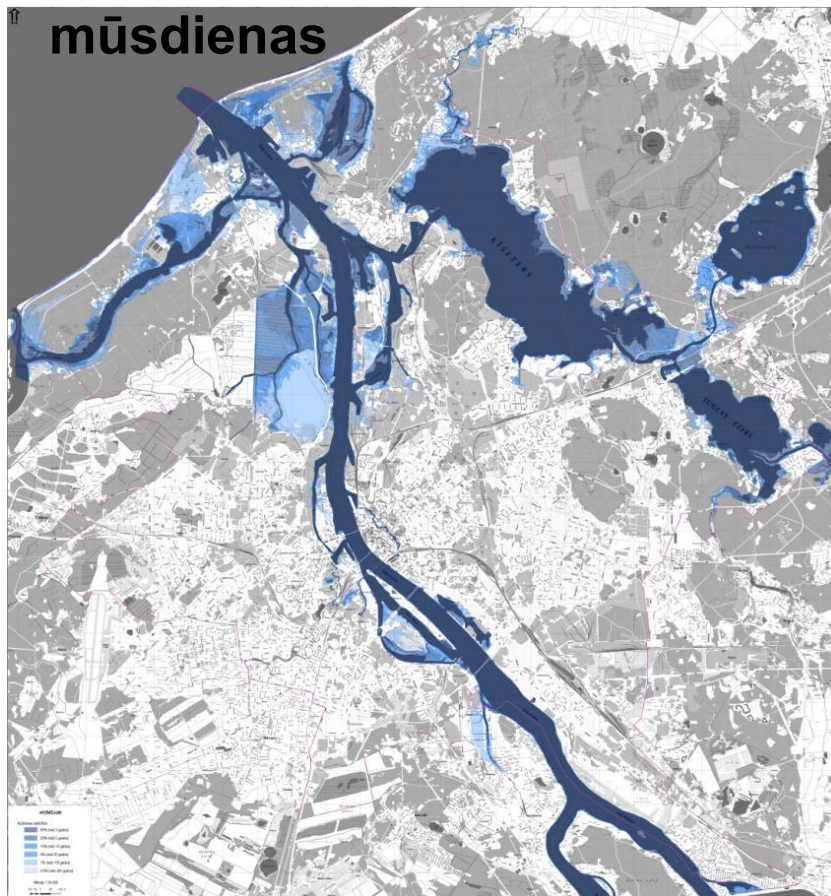
Kartēšanas režģis

Kartēšanas režģis ir ar lielāku telpisko izšķirtspēju (punktu skaits ap 990000, detalizācija tipiski – desmit metri, papildus smalcināts kritiskajos apgabalos).

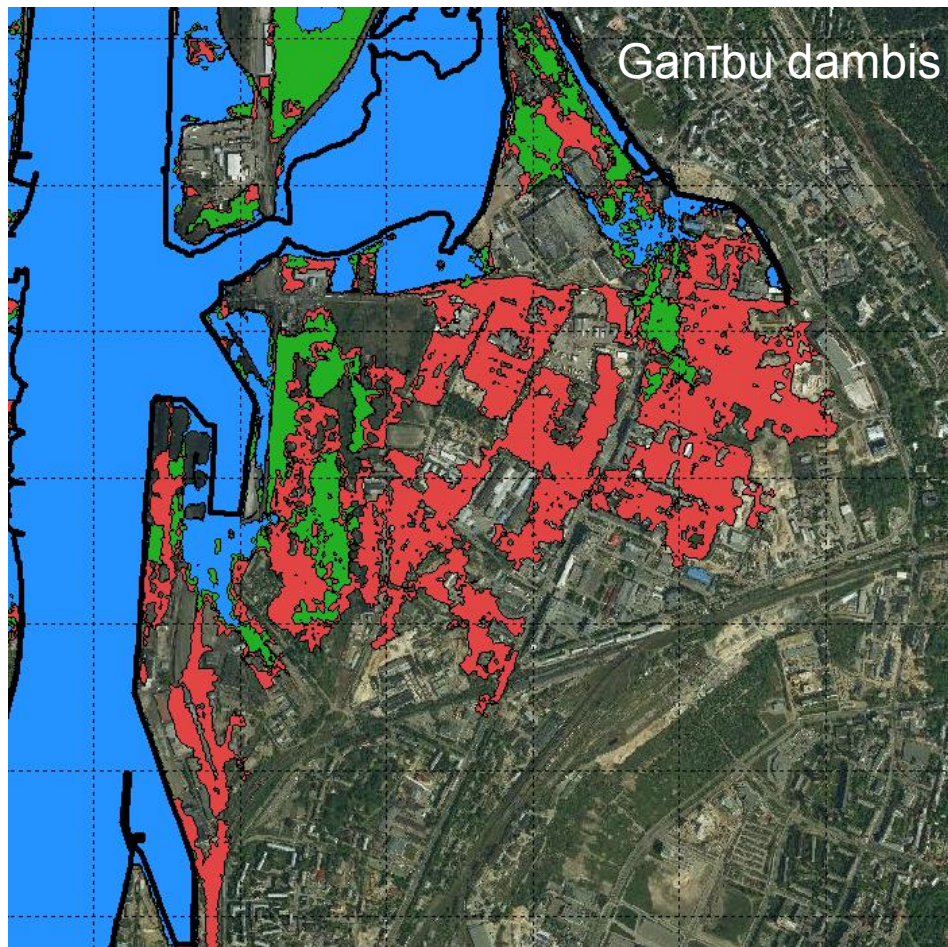
Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

rudens/ziemas vētru vējuzplūdi

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

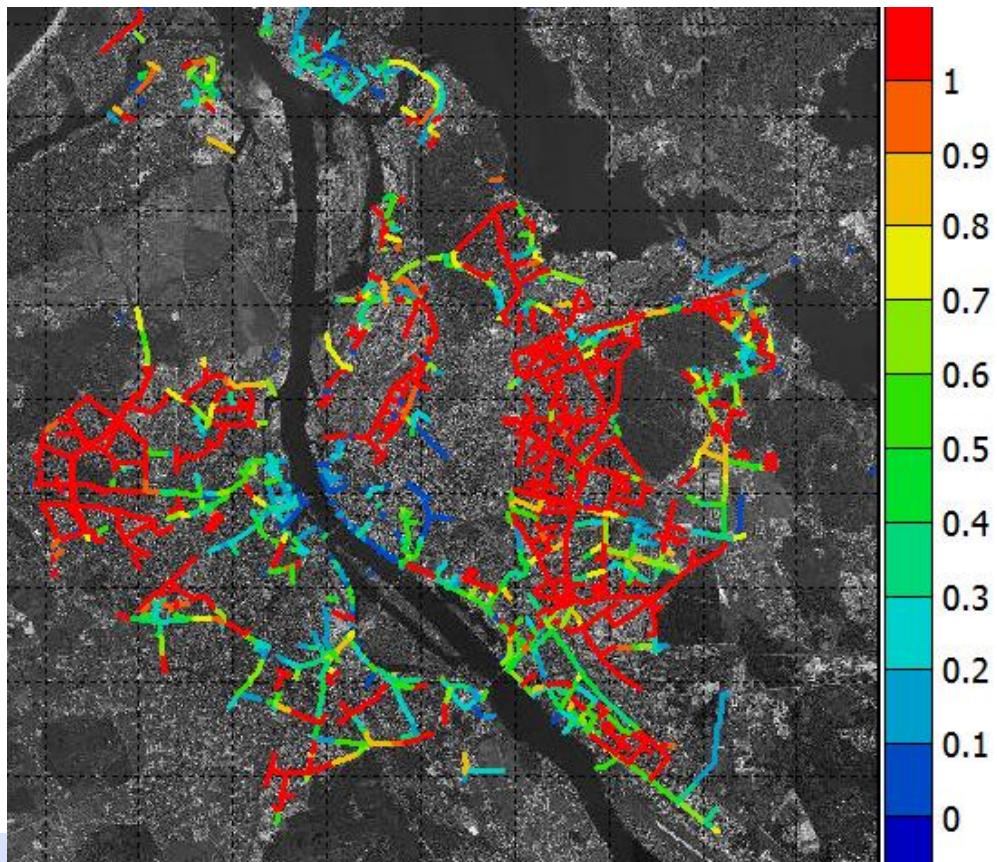
Varbūtība: 1 reizi 100 gados

zils – mūsdienas,
zaļš – tuvā nākotne,
sarkans – tālā nākotne

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

Lietus kanalizācijas kolektoru maksimālais aizpildījums
lietusgāžu scenārijam ar 50% varbūtību (reizi 2 gados)

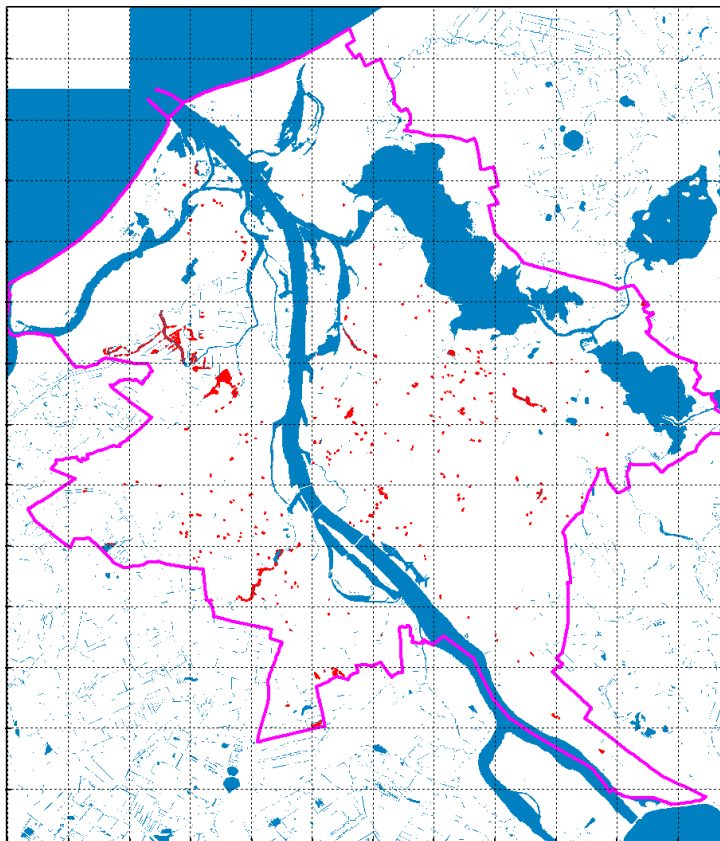
Lielākais noslogojums:

- Imanta
- Purvciems
- Teika

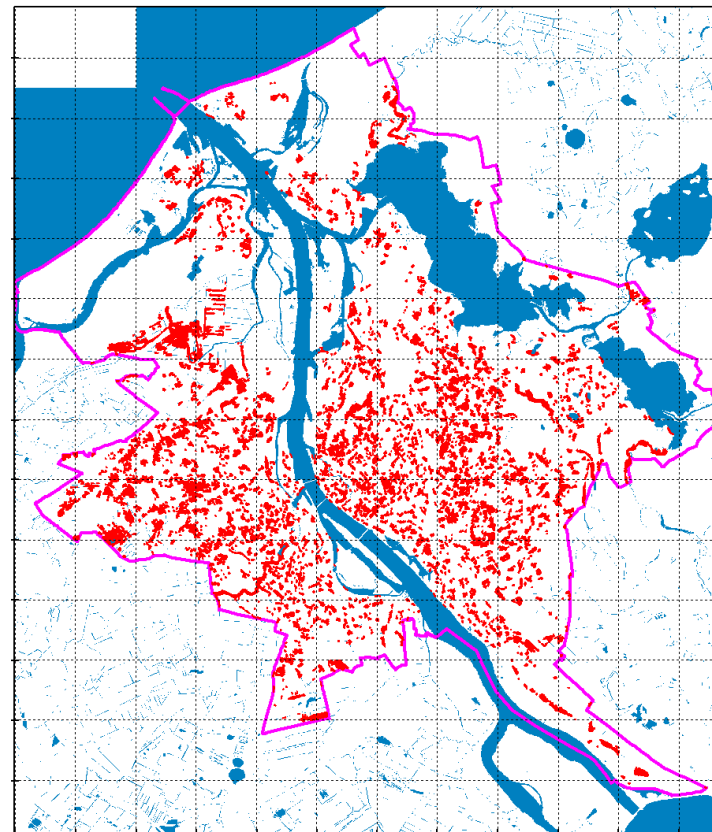

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

Applūstošās teritorijas lietusgāžu gadījumā

50% varbūtība (reizi 2 gados) mūsdienās

0.5 % varbūtība (reizi 200 gados) tālā nākotnē

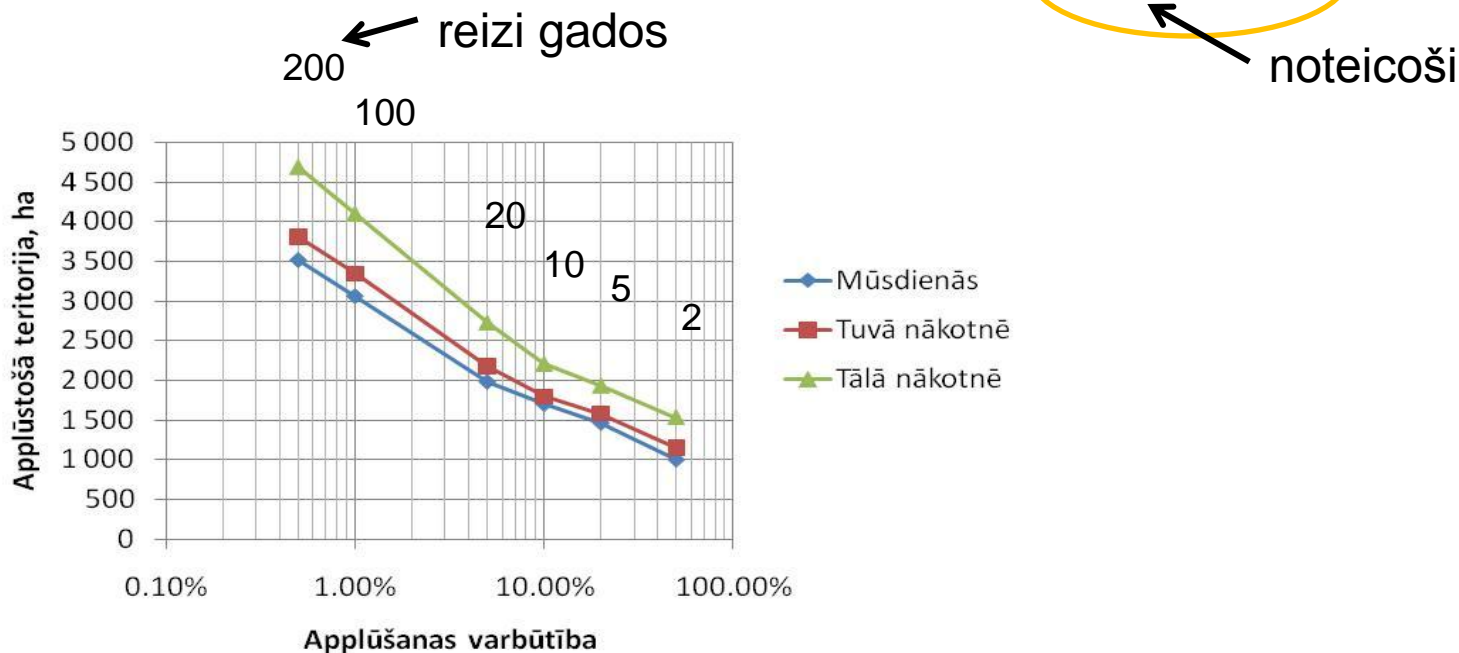

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

Rezultāti – applūstošās platības

- maksimāli applūstošā teritorija visā uzplūdu laika periodā
- apvienoti vienādas varbūtības palu un **vēja uzplūdi**

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

Kopsavilkums vējuzplūdi un pali

➤ Mūsdienās

- reizi 2-5 gados (**+1.31 m**) - applūst dārziņu teritorijas
- reizi 10-20 gados (**+1.68 m**) – applūst privātmājas Mangaļsalā, Vecdaugavā, Daugavgrīvā un Zvejniekiemā
- reizi 100 -200 gados (**+2.36 m**) – apbūve Bolderājā, Ilģuciemā, Ganību dambī; pievedceļi Daugavgrīvai, Mangaļsalai, Jaunciema gatve, Krasta iela; ostas teritorijas Eksportostā, Andrejsalā, Rīnūžos

➤ Jūras uzplūdi bīstamāki par paliem

➤ Klimata mainība – ievērojami palielina applūdušās teritorijas, it sevišķi tālā nākotnē (~30%)

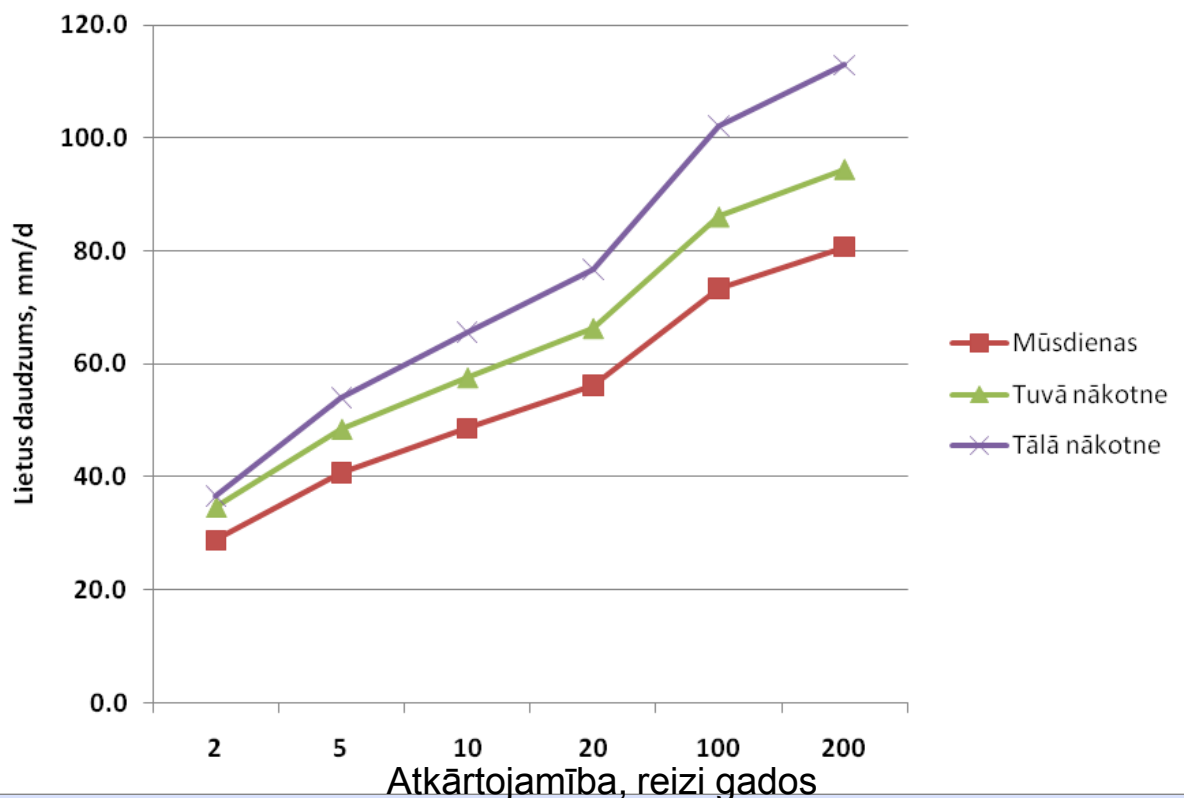
➤ Tālā nākotnē reizi 200 gados (**+2.76**) applūst lielas dzīvojamās un industriālās teritorijas, pilnībā applūst Daugavgrīva un Mangaļsala

Hidroloģisko procesu detalizēti pētījumi

Lietugāžu scenāriji

Lai iegūtu nākotnes lietugāžu scenārijus, tika izmantots ES projekta ENSEMBLES 21 reģionālo klimata modeļu ansamblis, kuram tika veikta sistemātisko kļūdu korekcija.

Nokrišņu daudzums (mm) diennaktī, mūsdienās, tuvajā un tālajā nākotnē dažādas atkārtamības lietugāžēm

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

Plūdu riska pārvaldības plāna izstrāde

- plūdu riska pārvaldības plāna darba variantu sagatavošana;
- semināri, diskusijas par plūdu riska pārvaldības plāna darba variantu;
- stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšana plūdu riska pārvaldības plānam, tai skaitā Vides pārskata sagatavošana un sabiedriskā apspriešana;
- izmaksu-ieguvumu analīzes veikšana plūdu riska pārvaldības plānā iekļautajiem pasākumiem un plāna īstenošanai nepieciešamo resursu mobilizācijas plāna izstrāde, ieskaitot finansējuma modeļa variantus;
- plūdu riska pārvaldības plāna gala redakcijas sagatavošana un apstiprināšana Projekta vadības komitejā.

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

Secinājumi par plūdu draudiem

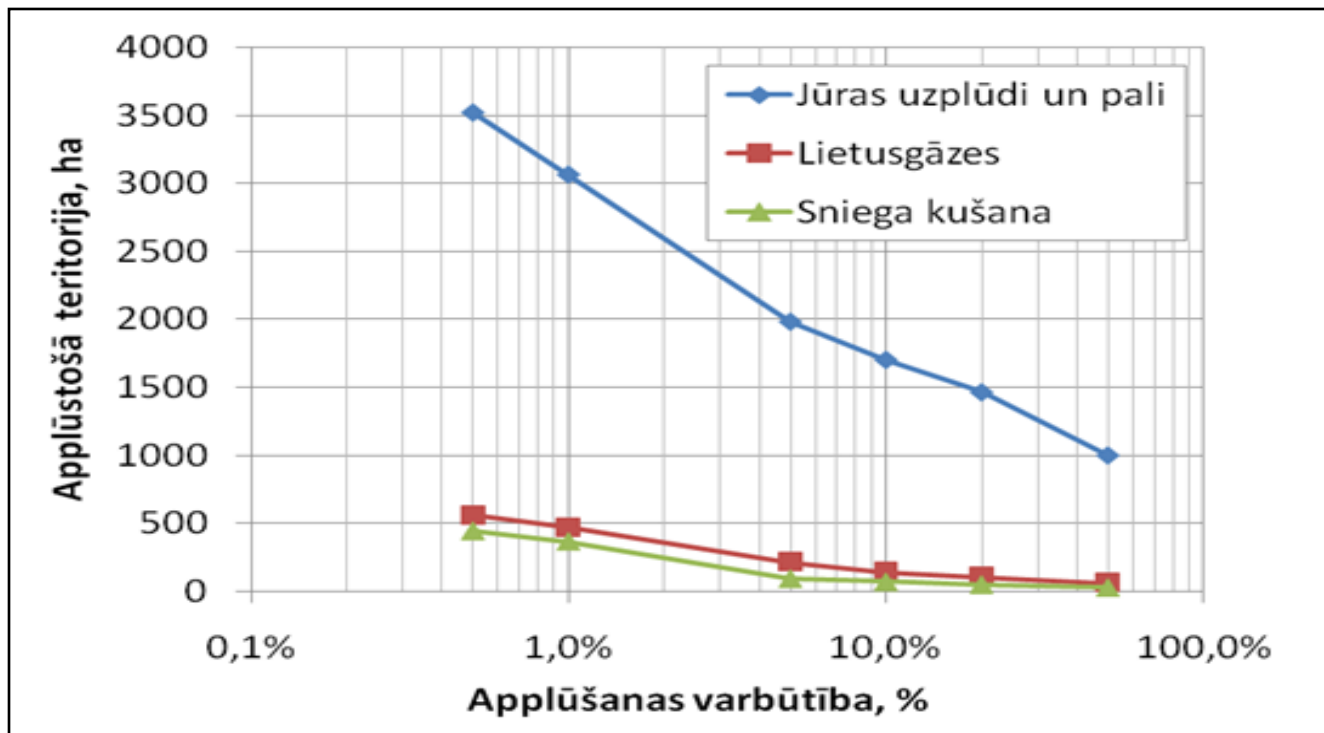
Rīgas pilsētai nozīmīgāki teritoriju applūšanas riski ir saistīti ar vējuzplūdiem Rīgas jūras līcī (pretstatā pavasara paliem, lietussgāzēm vai sniega kušanai), tāpēc nozīmīgākie pretplūdu aizsardzības risinājumi saistāmi ar aizsardzību pret vējuzplūdu radīto applūdumu.

Līdzšinējie novērojumi norāda uz palu un vējuzplūdu vienlaicīgas norises neiespējamību, un tā kā pavasara palu risks ir mazāks, tad, aizsargājot teritorijas no jūras uzplūdiem, tām tiks nodrošināta arī aizsardzība no pavasara palu izraisītajiem plūdiem.

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

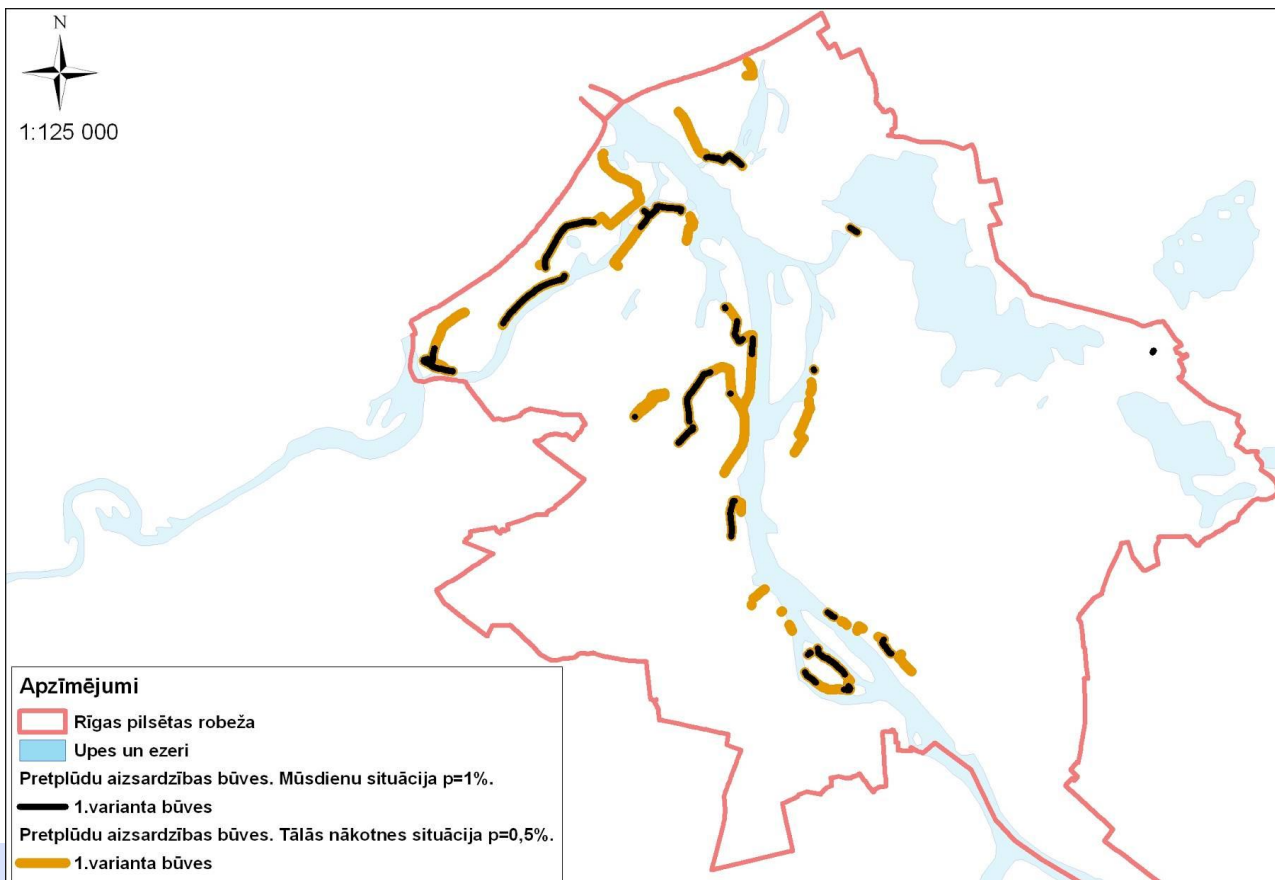
Dažādas varbūtības un dažādu cēloņu izraisītā applūduma laukums Rīgas pilsētā. Mūsdienu klimats.

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

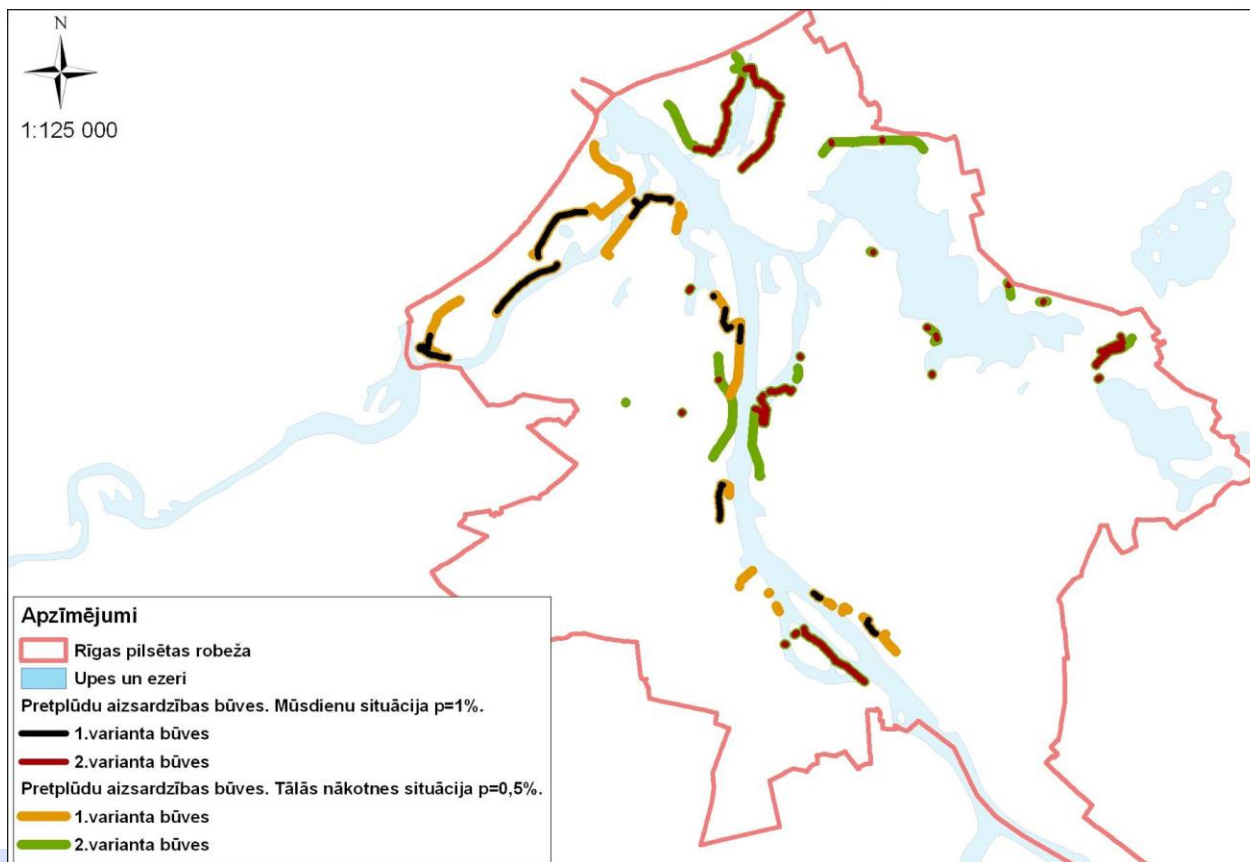
Pretplūdu aizsardzības būvju izvietojuma shēma mūsdienu un tālās nākotnes scenārijiem (1.alternatīva)

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

Pretplūdu aizsardzības būvju izvietojuma shēma mūsdienu un tālās nākotnes scenārijiem (2.alternatīva)

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

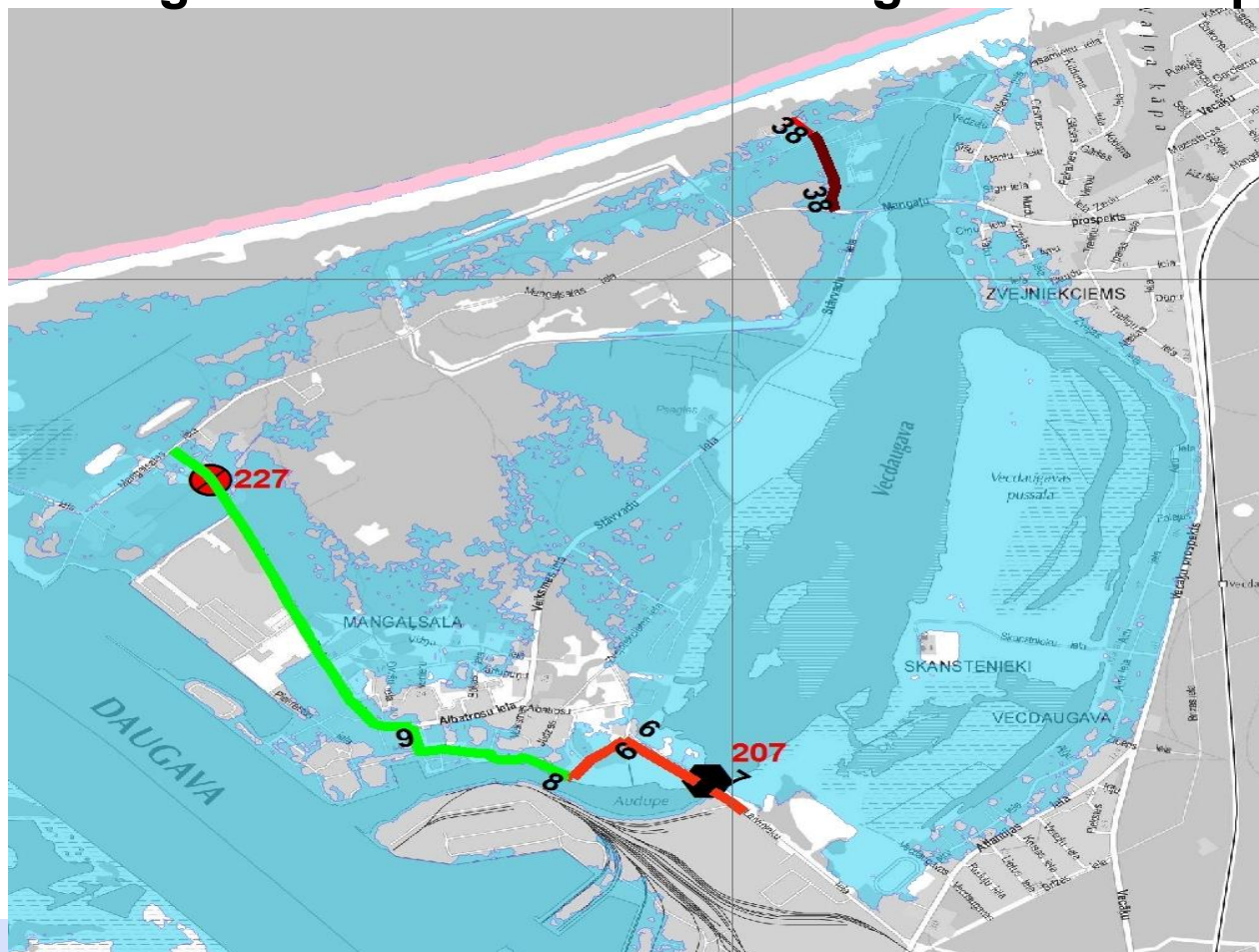
Būvju veidi

Nr.	Būves veids	Skaidrojums
1.	Esošs zemes dambis, m	Nepieciešama jau šobrīd pastāvoša zemes dambja rekonstrukcija, t.sk. pagarināšana un/vai paaugstināšana.
2.	Jauns zemes dambis, m	Nepieciešama jauna zemes dambja būvniecība
3.	Asfaltēts ceļš-dambis, m	Nepieciešama jau šobrīd pastāvoša asfaltēta ceļa ārpus blīvi apdzīvotām teritorijām rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana. Parasti tas ir asfaltēts ceļš ar grunts nomalēm, bez iebūvētām pazemes komunikācijām zem tā. Piemēram, ceļš, kas savieno Vakarbuļļus ar Daugavgrīvu.
4.	Zemes ceļš-dambis, m	Nepieciešama jau šobrīd pastāvoša zemes ceļa rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana.
5.	Iela ar asfalta segumu-dambis, m	Nepieciešama jau šobrīd pastāvošas asfaltētas ielas blīvi apdzīvotā teritorijā rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana. Parasti tā ir iela ar gājēju ietvēm, iebūvētām pazemes komunikācijām utml.
6.	Jauna iela ar asfalta segumu-dambis, m	Nepieciešama jaunas asfaltētas ielas izbūve ar aizsargdambja funkciju.

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

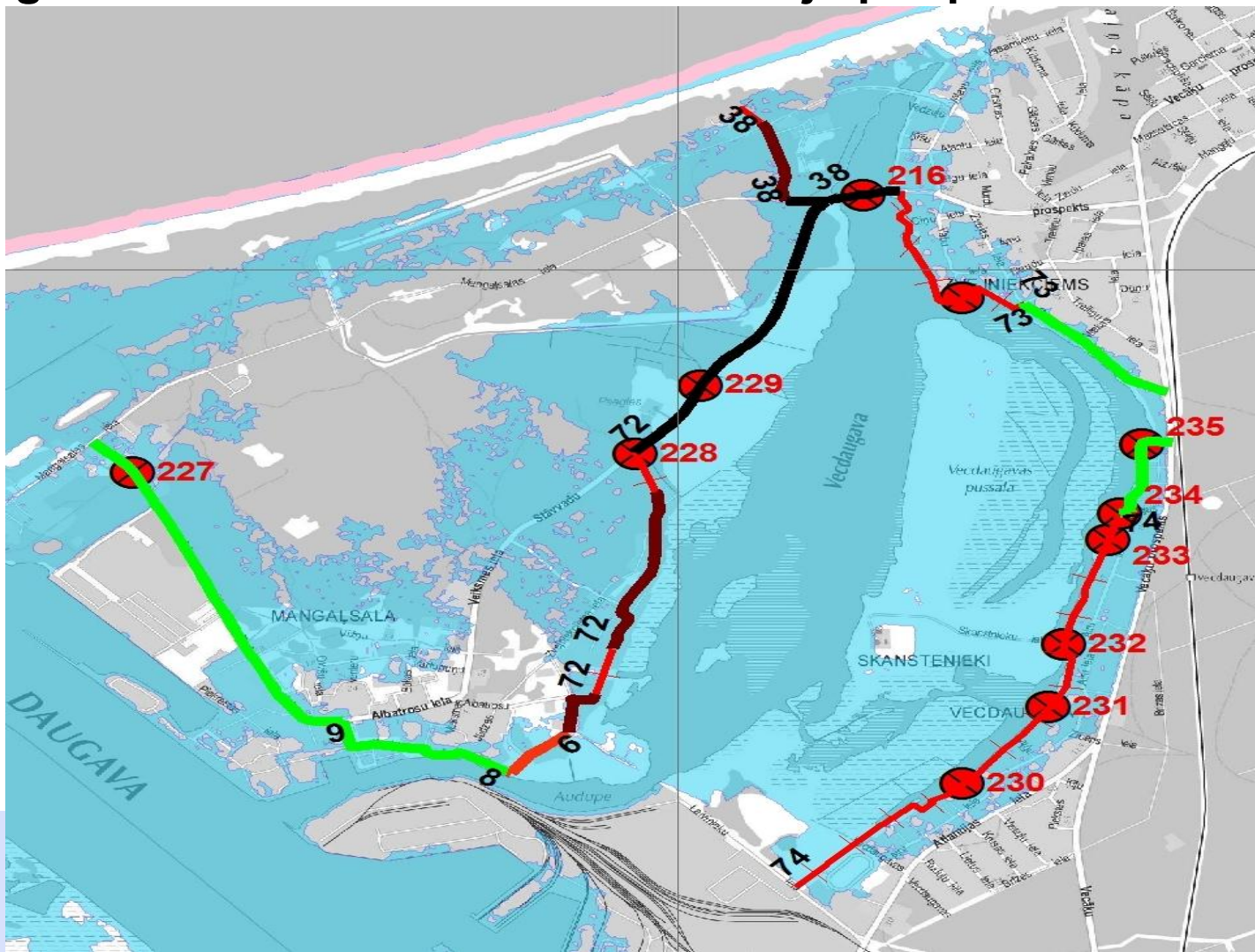
Vecdaugava 1.alternatīva. Slūžas-regulators Audupē.

Plūdu pārvaldības plāns Rīgas pilsētai

Vecdaugava 2.alternatīva. Konkrētu teritoriju pretplūdu aizsardzība.

Identify

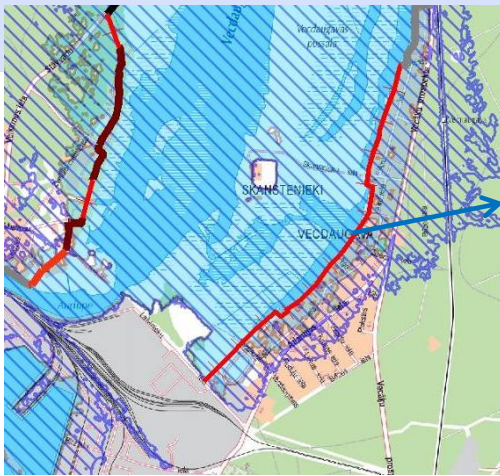
Identify from: <Top-most layer>

Riga_dambji_100_35_2_alt

Location: 506 235,556 323 836,645 Meters

Field	Value
FID	11
Shape	Polyline
Iela	
Aizs_ter	Vecdaugava (2.variants)
Nozime	Aizsargdambis
Dam_Nr	74
Burve_gal	Jauns zemes dambis
Garums	1950
H2	1,17
DamH	1,67
ALTERNAT	2
SCENAR	100_35

Identified 1 feature

Metodoloģiskās vadlīnijas

Vadlīnijās ietilpst:

- ✓ Izstrādes pamatojums;
- ✓ Teritorijas plānošanas principi applūstošajās teritorijās;
- ✓ Rīgas piemērs;
- ✓ Rīcības izvirzīto mērķu sasniegšanai;
- ✓ Kartogrāfiskās sadaļas noformēšana;
- ✓ Normatīvo aktu pārskats;
- ✓ Rekomendācijas teritorijas plānošanai un normatīvajiem aktiem;
- ✓ Terminu skaidrojums;
- ✓ Lietotie saīsinājumi;
- ✓ Pielikumi

Teritorijas plānošana ūdensmalās. Mērķi un objekti

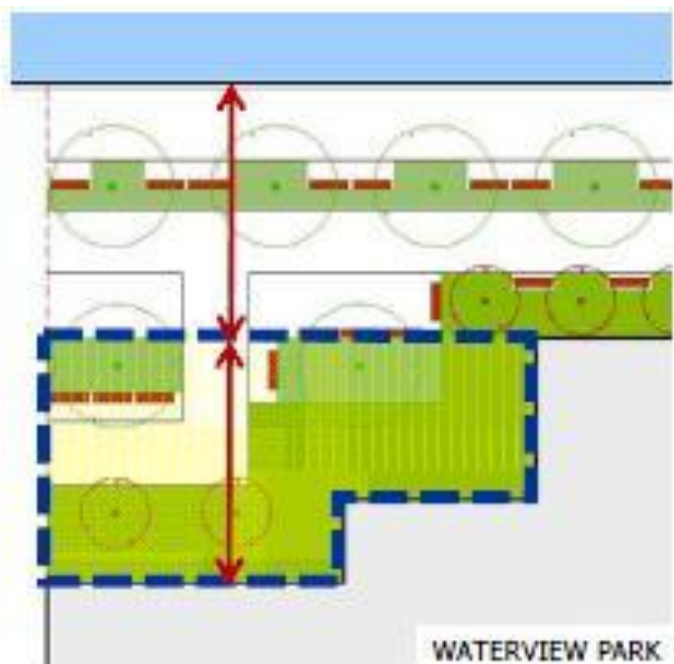
Teritorijas plānošanas mērķis ir ūdensmalās krastu risinājumos ietvert ūdens mainīgos parametrus:

respektējot nepieciešamību ūdensceļu izmantošanai, publiskai piekļuvei krastmalā kā arī upes šķērsriezuma plānošanai – projektēšanai (ūdens ceļu izbūve, uzturēšana, inženiertīkli – zemteku koridori u.c.).

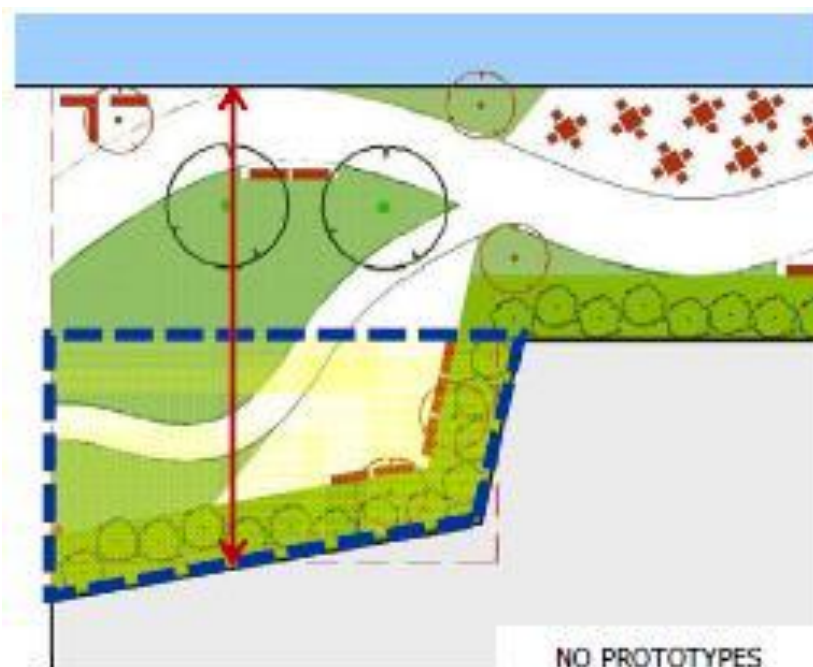

Metodoloģiskās vadlīnijas

Labās prakses

Esošā situācija (*NY City Department of City Planning*)

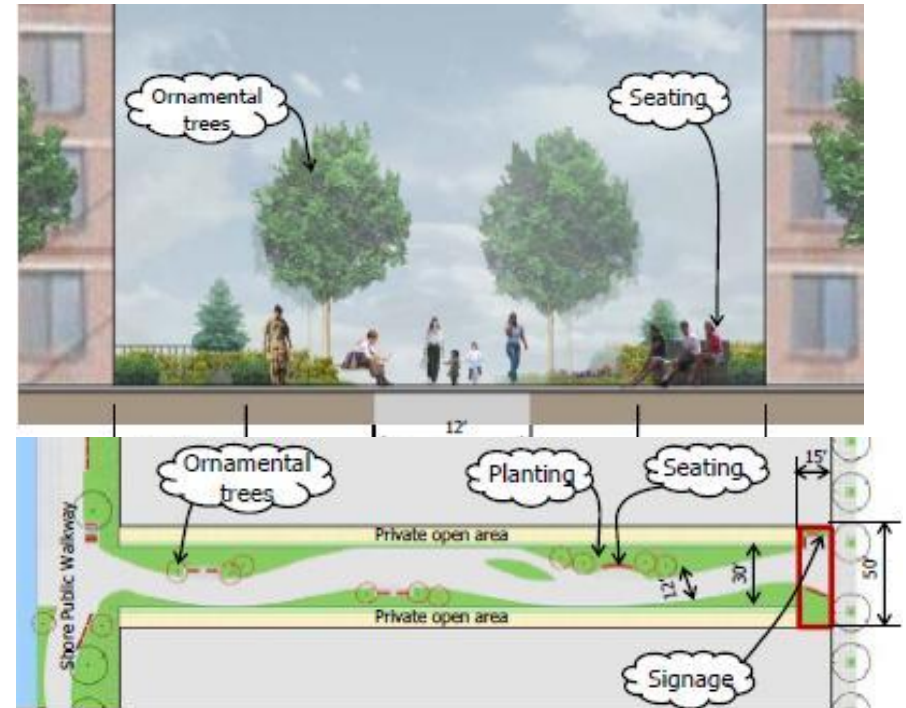
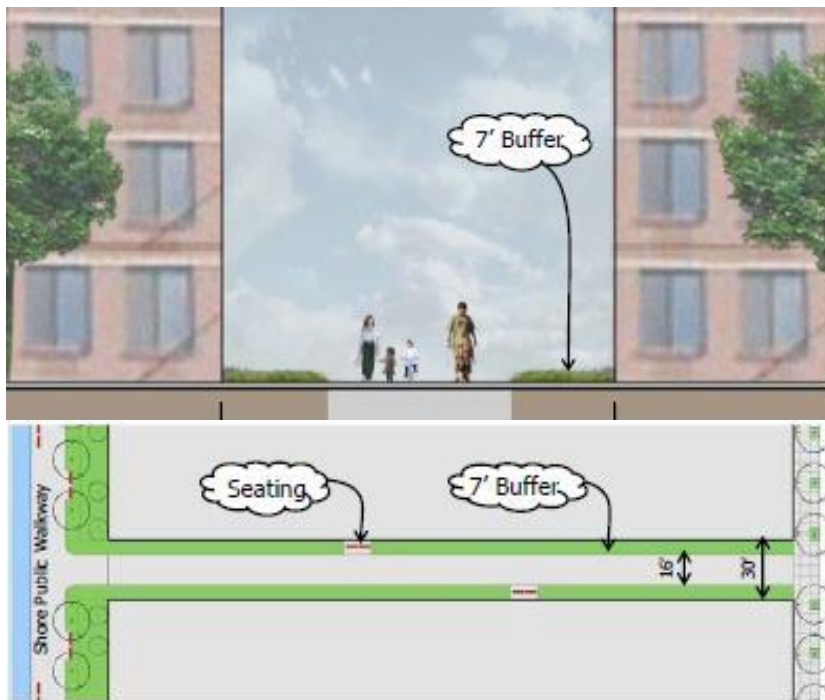

Plānotā situācija (*NY City Department of City Planning*)

Metodoloģiskās vadlīnijas

Labās prakses

Plānotā situācija (NY City Department of City Planning)

Metodoloģiskās vadlīnijas

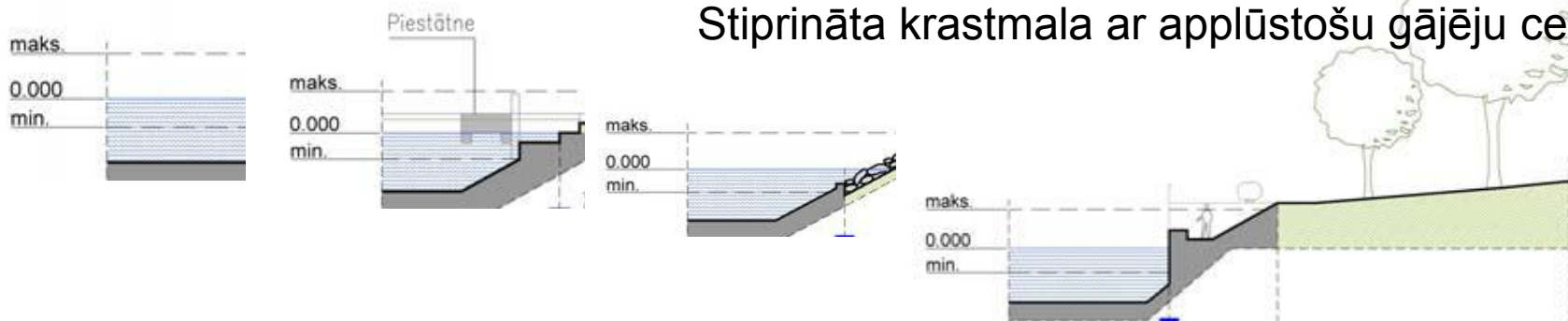
Ūdensobjektu krastmalu shematiskie šķērsprofili

Vertikāli stiprināta krastmala fiksē ūdenslīniju

Terases veida krastmala paplašina akvatoriju

Vēsturiska krastmala ar dabīgo akmeņu segumu

Stiprināta krastmala ar applūstošu gājēju ceļu

Saistošo noteikumu projekts. Krastmalu krastu stiprinājumu principiālie šķērsprofili. Grozījumi Rīgas domes 2005. gada 20. decembra saistošajos noteikumos Nr. 34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

Secinājumi

- ✓ Plānošana
- ✓ Inventarizācija
- ✓ Vadlīnijas
- ✓ Saglabāt pietiekamu telpu mainīgam ūdens līmenim, respektējot brīvu publisko pieeju ūdensmalām
- ✓ „Valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu”.

PALDIES!

RĪGAS DOMES
PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS
DEPARTAMENTS

Andris Ločmanis

Rīgas domes

Pilsētas attīstības departamenta
Stratēģiskās vadības pārvalde

andris.locmanis@riga.lv

Projekta mājas lapa: www.rigapretpludiem.lv